

Nr 415

Av herr Nelander m. fl., om åtgärder mot kriminaliteten.

(Lika lydande med motion nr 355 i Första kammaren)

Utvecklingen på kriminalitetens område i vårt land har länge bekymrat ansvariga myndigheter och ansvarskännande medborgare. I andra huvudtiteln till statsverkspropositionen har justitieministern anförts en prognos, enligt vilken antalet fångar fram till år 1980 skulle fördubblas eller stiga från maximum 5 624 under fjolåret till 10 555 under 1980. Justitieministern gör inga kommentarer till denna skrämmande skildring. Många frågar sig med oro: Skall inte denna utveckling kunna hejdas? Går det inte att vända strömmen?

Många åtgärder är på gång: polisväsendet rustas upp, den kriminologiska forskningen förstärkes, åklagar- och domstolsorganisationerna kommer att arbeta efter delvis nya riktlinjer, kriminalvården bygges ut, främst då det gäller eftervården, den nya brottsbalken med dess reformerade påföljdssystem träder i tillämpning vid nästa årsskifte, etc.

I ett interpellationssvar vid slutet av höstriksdagen anförde justitieministern: »Det är ej säkert, att vi har att göra med en oavbrutet stegrad och förvärrad brottslighet.» — Nej, det får man verkligen hoppas! Men utvecklingen under det senaste decenniet är i sanning skrämmande. Enligt Statistisk årsbok för 1963 har brottmålen vid de allmänna underrätterna ökat med ca 50 procent — från 1954 med 85 793 till 1961 med 122 981. I första instans fällda personer var 1954 12 683 och 1961 20 630, en ökning med drygt 60 procent. Ännu mer beklämmande är att för 15—17-åringarna har antalet under denna tid nära sexdubblats — från 376 år 1954 till 2 102 år 1961 — medan antalet av dömda 18—20-åringar under samma period mer än fördubblats. Kriminaliteten tränger allt längre ned i åldrarna.

Stockholmspolisen redovisar för 1963 11 720 inbrott — en ökning med 75 procent under det sista decenniet. Också här ökar de yngre åldersgrupperna mest. Antalet gripna ungdomar under fjolåret var i åldern 15—17 år 169 och 18—21 år 221. Av dem som tagits i förhör var 341 under 15 år, de yngsta inte mer än 6—7 år.

Det är misstag att tro, att detta enbart är ett storstadsproblem, även om förhållandena där är värst. Liknande företeelser uppvisar ett stort antal städer och tätorter ute i landet. I en medelstor landsortsstad hade av

under fjolåret uppklarade 587 brott 121 utförts av ungdomar under 18 år — inte mindre än 68 av dem var under 15 år.

Oroande är också den betänkligt låga uppklaringsprocenten. Under senare delen av 1950-talet uppgick den inte till mer än 33,9 procent. Det betyder sålunda, att inte mer än tre brott på tio klaras upp — i Stockholm inte mer än ett på tio; nio stölder av tio blev alltså ouppklarade.

Någon patentiösning för detta problem finns naturligtvis inte. Många olika åtgärder torde få samordnas. De djupare liggande orsakerna till den ökande brottsligheten — inte minst bland ungdomen — skall inte här beröras. Från polishåll såväl som från sociala instanser har emellertid omvittnats en utbredd avtrubning av egendomsbegreppet och en skrämmande brist på etiska och allmänna normer.

Här skall endast antydans några områden, där förändringar helt visst skulle innebära en hjälp i brottsförebyggande avseende — tagna var för sig kanske ändringsförslagen inte ter sig så märkvärdiga, men tillsammans med andra åtgärder säkert fyllande en uppgift.

A. Kontakt hem--skola—polis

Unga människor saknar inte sällan normer för sitt handlande, men de behöver samhällets stöd under sin utvecklingsperiod — ett stöd som blir allt välbehövligare allteftersom hemmens auktoritet minskar. Det bör ses som ett tidens krav, att så många ungdomar som möjligt meddelas en grundläggande kännedom om hur de bör leva och handla i ett samhälle där beroendet av medmänniskorna är ofrånkomligt. De unga måste själva lära sig förstå att samlevnaden måste göras så friktionsfri som möjligt, i varje fall så pass lugn att polisens repressiva åtgärder inte behöver komma in i tillvaron. Misslyckas man att inom rimlig tid nå kontakt med de unga, kan dessa uppfångas av krafter som verkar för andra ideal än de samhällsvänliga, med risk för att såväl fostrare som samhället i övrigt kan komma i underläge med allt vad det på lång sikt kan innebära i form av negativa följdverkningar.

I Stockholm står polisens ungdomskommission i kontakt med skolor, hem och ungdomsorganisationer. Temat för undervisning i grundskolan är »Lagar, brott och brottspåföljder». Undervisningen inriktas på frågor om handlingsfrihetens gränser och reaktionerna mot lagöverträdare, frågor och svar om ärlighet och smussel, inställningen till sprit, narkotika, sexuell förvildning och lokala brottsproblem.

I »Aktuellt från skolöverstyrelsen» (149, 1958) omnämnes Stockholms skoldirektions beslut att införa viss undervisning rörande lagar och förordningar samt följderna av att komma i konflikt med dessa. Likaledes erinras om att i Göteborg bildats en särskild ungdomssektion vid kriminalpolisen, som meddelar undervisning åt eleverna i folkskolan.

Skolöverstyrelsen rekommenderar:

Då det måste vara en synnerligen angelägen uppgift för skolan att med olika till buds stående medel vid undervisningen söka förebygga ungdomsbrottslighet, vill skolöverstyrelsen fästa samtliga skolstyrelsers uppmärksamhet på önskvärdheten av att ovan relaterade försök vinner efterföljd även i andra kommuner.

I »Aktuellt . . .» 1960: 109 erinras om Kungl. Maj:ts cirkulär:

Kungl. Maj:t har i cirkulär den 11 december 1959 (SFS 1959:604) erinrat skolmyndigheterna om vissa möjligheter att göra en ökad insats för ungdomsfostran och i det brottsförebyggande arbetet.

Härvid betonas angelägenheten av att skolan medverkar till ett sådant vidgat samarbete olika myndigheter emellan i fråga om den brottsförebyggande verksamheten, varom Kungl. Maj:ts cirkulär den 30 september 1959 (SFS 1959:474) till länsstyrelserna och de lokala polismyndigheterna talar.

Vidare framhålles, att det för ungdomens fostran betydelsefulla arbete, som på frivillighetens väg bedrivs av de ickecella organisationerna, kan givas ett verksamt stöd genom att för dylik verksamhet lokaler i skolor och andra utbildningsanstalter upplåtes i sådan omfattning att organisationerna får sitt lokalbehov tillgodosett.

Skolöverstyrelsen får i anslutning till Kungl. Maj:ts ovannämnda cirkulär den 11 december 1959 erinra om att enligt gällande undervisningsplaner redan på skolans mellanstadium undervisning skall ges bl. a. om aktuella samhällsspörsmål samt om lagar och förordningar, som berör individen i det dagliga livet. Vid undervisningen i samhällskunskap (samhällslära) på enhetsskolans högstadium och inom högre skolformer ingår bl. a. sådana undervisningsmoment som lag och rätt, brott och straff, ordningsmakten och rättskipningen.

I överstyrelsens anvisningar till dessa moment understrykes nödvändigheten av att eleverna erhåller kännedom om vissa viktigare, i laga ordning givna bestämmelser och om de vanligast förekommande formerna av ungdomsbrottslighet, samt att — på högre stadier — för eleverna klargöras straffrättens syften och betydelse för samhällslivet.

I den 1962 utfärdade läroplanen för grundskolan uttalas i de allmänna anvisningarna för skolans verksamhet bl. a. följande:

I vissa kommuner finns i brottsförebyggande syfte permanenta samsarbetsorgan med representanter för skola, barnavård och polis, vilka uppnått goda resultat. Det är angeläget, att sådana organ kommer till stånd även i andra kommuner. Intill dess så skett, bör i varje fall med några års mellanrum en studiedag ägnas åt skolans samarbete med barnavårds- och socialvårdsmyndigheterna samt polisen. Vidare kan lärarna besöka polisen och de olika nämnderna och ta del av deras arbete; tjänstemän från dessa kan komma till skolan för att med föredrag och vid diskussioner berätta om och belysa vad de gör.

Samarbete med polisen förekommer också vid trafikundervisningen och för organiserandet av skolpatruller, om sådana behövs. De uniformerade polismännen bör helst komma till skolan och arbeta bland eleverna. Det är viktigt, att ungdomar får en positiv syn på samhällets ordningsmakt

och lär sig att i polismannen se en person som det är naturligt att vända sig till för att få hjälp.

I vilken utsträckning polisens medverkan sökes i undervisningen i lag och rätt ankommer alltså huvudsakligen på vederbörande skolstyrelse att avgöra.

Den skisserade undervisningen i skolorna om lagar och brott med polis- män som lärare synes ha slagit väl ut och bör utökas.

Under de senaste åren har butiksstölderna tagit en väldig omfattning. Varje år tillgrips i affärer varor för ca 60 miljoner kronor. Ungefär 30 procent av de ertappade är under 15 år. En särskild arbetsgrupp mot butiks- stölder har nu efter utredning gjort upp ett utkast för lärare till lektioner om snatteri och om vad lagen föreskriver.

Vid undersökningen hade man träffat på en skola där det visade sig, att eleverna organiserade tävlingar i snatteri ett par dagar i veckan. Arbets- gruppen har föreslagit, att samarbetsorgan på länsplan, skolor, polis, han- del och barnavård gemensamt skall angripa problemet.

Skolöverstyrelsen torde också härvidlag böra svara för samordningen mel- lan de olika organen.

B. Ungdomsorganisationernas insats

Alarmerande är den ökning av antalet brott, som begåtts av ungdomar i 13—15-årsåldern. Just för denna åldersgrupp torde finnas en lucka i fråga om omhändertagande. 10—12-åringar har sina daghem och barn- hem. Den andra gruppen är för ung för ungdomsgårdar o. d. Inte minst på dessa årskullar borde ungdomsorganisationernas verksamhet inriktas. Det är nämligen hos dem som behovet av gängbildning särskilt framträder. I enlighet med ungdomsutredningens rekommendationer får ungdomsorgani- sationerna väsentligt utökade anslag i fråga om grundbidrag, ungdomsle- darutbildning och instruktörsverksamhet. De torde därför ha större möj- ligheter för framtiden att enrollera nya ungdomsgrupper. Det arbete som ungdomsföreningarna — de ideella och kristna, de idrottsbetonade och studieinriktade etc. — utför kan inte nog värderas. Tusentals ungdomsle- dare ger här tid och kraft, oftast utan någon som helst ekonomisk ersätt- ning, för att hjälpa och bistå de unga. Känt är att de ungdomar som man lyckas slussa in i dylik ungdomsverksamhet sällan eller aldrig träffas ute på brottets bana. Det allmännas stöd till denna verksamhet måste fort- sätta och utvidgas. Också kommunala myndigheter är nu vakna för bety- delsen av denna insats i ungdomsvården.

Fråga är om inte de ungdomsvårdande myndigheterna i större utsträck- ning kunde engagera ungdomsföreningarna, när det gäller att ta hand om »ungdom på glid». Kanske vore ett centralt organ av värde. Där borde de olika ungdomsorganisationerna vara representerade. Därifrån kunde också hjälpmedel och vägledning förmedlas till de olika föreningarna ute i landet.

Vi föreslår att dessa frågor undersökes i departementet och att statens ungdomsråd även inkopplas i denna sak.

C. Check- och postbedrägeriernas ökning

Under senare år har en stark ökning av antalet check- och postbedrägerier kunnat iakttagas. Lättheten att genom förfalskning och på falsk legitimation komma åt andras pengar är säkert en bidragande orsak.

I fråga om postbedrägerier är det vanligaste tillvägagångssättet att gärningsmannen genom tillgrepp skaffar sig postanvisningar eller postgiroutbetalningskort, som förfalskas genom kvittering med adressatens namn samt ett budnamn i enlighet med den oftast falska legitimationshandling gärningsmannen innehar. Särskilt under fjolåret förekom totalförfalskade postförsändelser i form av skatteåterbetalningskort och barnbidragsanvisningar. I sådana fall är även blanketterna falsktryckta och ofta så välgjorda, att förfalskningarna upptäckts först genom okulärbesiktning.

Vad gäller checkbedrägerier fick kriminalavdelningen i Stockholm år 1960 93 anmälningar härom. 1961 uppgick antalet sådana ärenden till 153, 1962 till 496 och 1963 till 996. Ökningen synes till en del bero på checklönesystemets utbredning. Antalet anmälningar visar endast delvis ökningen av dessa brott, eftersom varje anmälan som regel avser ett flertal brott och flera misstänkta. Som exempel kan nämnas att under december 1963 vid ifrågavarande rotel uppklarades 80 anmälningar med 668 brott av 118 misstänkta, varav 13 blev häktade. Brotten åstadkom en förlust av ca 235 000 kronor.

Från olika delar av landet erfares, att man har liknande bekymmer för ökningen av denna relativt nya form av bedrägeribrott, och det finns anledning antaga, att en statistik för hela landet skulle visa fram häpnadsväckande siffror för såväl antalet brott som skadorna därav.

Oftast kräves av penninginstitutet och av postverket legitimationshandling med fotografi, men det bereder inte brottslingarna någon större svårighet att anskaffa sådana handlingar. Enligt vår mening skulle här ifrågavarande bedrägeribrott kunna effektivt motarbetas, om det funnes tillgång till en mot förfalskningar säker legitimationshandling, som postverk och penninginrättningar kunde föreskriva som legitimation.

Under fjolåret väcktes i riksdagens andra kammare en motion nr 683 »om tillgodoseende av allmänhetens behov av legitimationshandling».

Motionärerna framhöll, att den som söker pass borde beredas möjlighet att i samband därmed erhålla ett lätthanterligt, plastinbakat identitetskort samt att körkortet borde få en ur säkerhetssynpunkt mera tillfredsställande lösning, exempelvis genom att ävenledes inbakas i plast.

Enligt allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 15 år 1963 till motionen hade yttrande inhämtats från generalpoststyrelsen och bankföreningar. Generalpoststyrelsen delade motionärernas uppfattning om ifrågavarande behov men anförde, att postens eget legitimationskort torde uppfylla kraven

på en fullgod legitimationshandling. Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen hänvisade till bankernas identitetskort men ansåg det vara värdefullt med myndigheternas medverkan.

Utskottet anförde bl. a., att det funnit att insikten hos allmänheten om vikten av att inneha en god legitimationshandling kunde förväntas bli än större och att möjligheterna att erhålla en sådan handling väsentligt förbättrats. Med tanke på att frågan om införandet av medborgarkort skulle prövas av uppboordsorganisationskommittén fann utskottet icke tillräckliga skäl till utredning men ansåg, att »den närmaste tidens utveckling bör avvaktas, innan ytterligare åtgärder ifrågasätts».

Till detta kan sägas:

Under 1963 har flera fall av förfalskning av postens identitetskort genom utbyte av foto förekommit. Som tidigare påpekats använder sig bedragare av legitimationshandlingar, som utan svårighet kan förfalskas. En enhetlig och mot förfalskningsåtgärder säker handling skulle helt visst högst väsentligt nedbringa dessa bedrägeribrott.

Enligt vad vi inhämtat kommer med säkerhet den av allmänna beredningsutskottet nämnda uppboordsorganisationskommittén icke att medhinna behandling av frågan om ett medborgarkort, innan den upplöses i slutet av juni månad i år.

Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag till sådant plastinbakat identitetskort.

D. Omhändertagande av villkorligt dömda och frigivna

För villkorligt dömda och för från fängelse eller nykterhetsvårdsanstalt frigivna är omhändertagandet ett oerhört viktigt problem. Om ingen annan är till hands anmäler sig vid sådana tillfällen tidigare kamrater och gäng, frestelserna blir övermäktiga, och snart hamnar man åter i »träsket».

Skyddskonsulenter och övervakare gör förvisso goda insatser härvidlag. Men det räcker inte. Ytterligare många frivilliga krafter — inte minst från kristna och ideella föreningars sida — borde utbildas och ägna sig åt denna behjärtansvärda tjänst att ta sig an dessa svaga, som behöver stöd och hjälp.

Lättnader i beskattning av övervakararvoden genom avdrag i deklaration, varom särskild motion avlämnats, torde också bidra till bättre nyrekrytering av frivilliga övervakare.

Vi föreslår att en rekryteringskampanj ordnas för att få fram flera frivilliga övervakare för de nämnda sociala eftervårdsfallen.

E. Narkotika och langning

Smugglingen av narkotikapreparat och tabletter har ökat oerhört under de senaste fem åren. I vissa andra länder är ifrågavarande narkotikapreparat fria och lättåtkomliga och säljes här på svarta marknaden med stora vinster.

Enligt uppgifter från spaningsroteln vid kriminalpolisen i Stockholm började man där i mars 1958 att registrera narkomaner och narkotikaförsäljare sedan tydliga tecken pekat på ett ökat narkotikamissbruk.

Det konstaterades ganska snart att största delen av narkotikapreparaten på den illegala marknaden i Stockholm vid den tidpunkten bestod av legalt föreskrivna läkemedel.

Medicinalstyrelsen gjordes härifrån uppmärksam på detta, vilket efter hand medförde skärpta bestämmelser för läkarna vid förskrivning av narkotika genom cirkulär från medicinalstyrelsen. Därtill kom att medicinalstyrelsen även skärpte bestämmelserna på så sätt, att en del av de av narkomanerna eftertraktade preparaten, som visat sig vanebildande men inte tidigare varit hänförliga till narkotika, intogs under narkotikakungörelsen.

Allteftersom läkarna blev försiktigare med förskrivningarna och svårighet uppstod att erhålla preparaten legalt, ökade inbrotten på apotek och sjukhusapotek samt receptförfalskningarna.

Apotekarna liksom Stockholms stads sjukvårdsstyrelse vidtog åtgärder till bättre skydd på apoteken och sjukhusapoteken (tjuvlarm m. m.) med påföljd att apoteksinbrotten i Stockholm i hög grad nedbringades.

Här kan nämnas att under åren 1954—1957 förövades i Stockholm 15 apoteksinbrott, men narkotika tillgreps vid endast ett av dessa. Under åren 1958—1960 förövades däremot i Stockholm 16 inbrott på apotek med tillgrepp av narkotika. Motsvarande siffror för 1961—1963 är 4.

Medicinalstyrelsen utfärdade ytterligare bestämmelser för läkarnas förskrivningar av narkotika och begränsade telefonrecept på narkotika till rena undantagsfall och dessutom den förskrivna kvantiteten till endast 5 doser. Vidare infördes skyldighet i vissa fall för apotekspersonal att kontrollera läkaren vid förskrivningar av narkotika.

Det sistnämnda har medfört att förfalskade recept på narkotika praktiskt taget har upphört. Men däremot förekommer alltjämt falska recept på andra, icke narkotiska, preparat, och särskilt har detta gällt *nembutal*, ett insomningspreparat, som i stor utsträckning missbrukas av narkomaner.

Smugglingen av narkotika till Sverige har ökat och ökar alltjämt. Med den stora resandeström som råder till och från landet är det ytterst svårt att ertappa smugglarna. Ofta avslöjas smugglingen först sedan den insmugglade varan förts ut på den illegala marknaden i t. ex. Stockholm.

På spaningsroteln är två man fortlöpande sysselsatta med spaningsarbete angående den illegala narkotikahandlingen. Med mer eller mindre jämna mellanrum leder också spaningsarbetet till avslöjanden av smugglare, langare och langarnästen. I samband därmed sker också ofta stora beslag av narkotika.

Så avslöjades t. ex. i början av 1963 två »ligor», som oberoende av varandra men kända i samma kretsar hade insmugglat stora partier narkotika från Belgien och Spanien och spritt ut dem på den illegala marknaden i

Stockholm. I båda fallen rörde det sig om preludin och fenoprominpreparat.

Våren 1963 avslöjades vidare efter långvarigt spaningsarbete ett väl förgrenat nät av illegal tillverkning och försäljning av fenopromin i Stockholm. Tillverkningen leddes av en på området kunnig kemist.

Under hösten 1963 och vintern 1963—1964 har ett stort antal narkotikalangare och smugglare avslöjats och stora beslag av narkotika gjorts i Stockholm. Det är även i dessa fall fråga om preludin och fenoprominpreparat, tillverkade i sydeuropeiska länder. En av smugglarna är en utländsk medborgare, som till Sverige insmugglat och i Stockholm försålt stora kvantiteter narkotika. Dessa, som består av tabletter, betingar på den illegala marknaden här 2 kronor och mera per tablett men vid inköp i ursprungslandet endast ca 20 öre och mindre.

Under tiden 1.11.1963—15.1.1964 har i Stockholm över 70 personer, misstänkta för narkotikabrott, gripits eller hämtats till förhör, och av dessa har ett 20-tal häktats.

De vanligast förekommande preparaten på den illegala marknaden i Stockholm är preludin och fenoprominpreparaten, men även andra preparat som t. ex. morfin och marijuana förekommer ofta.

Beträffande preludin och fenoprominpreparaten kan dessa köpas receptfritt i ett flertal sydeuropeiska och utomeuropeiska länder, ett förhållande som naturligtvis gör det mycket lätt att komma över stora mängder för smuggling till t. ex. Sverige.

Som exempel kan nämnas, att preludin, som tillverkas i Tyskland, är receptbelagt där men inte i Spanien, där samma firma har ett dotterföretag med tillverkning av bl. a. preludin. Receptfria i Spanien är också tvenne där tillverkade fenoprominpreparat, centramina och simpatina, som båda två är föremål för omfattande smuggling till Sverige.

I Stockholm har årligen under de senaste åren mellan 200 och 300 personer blivit kända som missbrukare och langare av narkotika. Med vetskap om avvänjningssvårigheten för narkomaner blir ju antalet narkomaner allt större och större och marknaden för den illegala handeln mer och mer lönande, ett förhållande som säkert observeras i langarkretar utomlands. Den illegala handeln med narkotika här har också fått en allt mer internationell prägel.

Ett annat förhållande har under senaste året blivit mera påtagligt, nämligen missbruket av marijuana (rökning), som alltmer tycks sprida sig till skolungdomar men även till högskolestuderande. Marijuanamissbruket förekom här tidigare företrädesvis i jazzmusikerretsar. Smuggling av marijuana till Sverige förekommer från bl. a. afrikanska länder.

Ofta hör man den felaktiga uppfattningen, att marijuananrökning inte är tillvänjande eller vanebildande. Utan tvekan leder marijuananrökning till narkomani och dessutom ofta till missbruk av andra betydligt allvarigare

preparat. Amerikanerna har som exempel stora problem med marijuana-missbrukare.

Vårdmöjligheterna för narkomaner här i landet är ytterst otillfredsställande. Först när en narkoman kommit i så dålig kondition och så ur balans att läkaren finner vårdbehovet trängande jämligt sinnessjuklagen kan vård beredas på sinnessjukhus. Det har emellertid förekommit att en under sådana förhållanden inskriven person på mycket kort tid fått lämna sjukhuset, då sinnessjukdom inte förelegat och patienten själv inte velat kvarstanna på sjukhuset.

Den mest angelägna åtgärden för bekämpandet av narkotikamissbruket och den illegala narkotikahandeln torde vara att försöka minska efterfrågan på narkotika genom att få ned antalet missbrukare. Härför erfordras bättre avvänjnings- och vårdåtgärder för dessa missbrukare. En personalförstärkning torde också vara erforderlig hos kriminalpolisen för ett effektivt bekämpande av smuggling och langning. En utredning synes vara nödvändig på dessa områden.

F. Motverkande av asocial invasion till huvudstaden

Till storstäderna, enkannerligen Stockholm, drages helt naturligt en stor del asociala element, som där lättare kan gömma sig. Det kan gälla alkoholister, missanpassad ungdom eller straffade personer, och genom bristen på hjälpande kontakter samt oviljan att skaffa sig arbete drives de ofta snabbt ut i slummiljöer med en livsföring som helt utplånar rätts- och moralbegrepp. Rymmare från olika anstalter söker sig också gärna till storstäderna, där de anser risken för upptäckt vara liten. Följderna av allt detta blir givetvis ökande kriminalitet och allt större problem med alkoholmissbrukare, narkomaner och prostituerade. Många frågar sig om det inte går att motverka den inflyttning av asociala som ständigt pågår. Någon utredning om detta problem synes ej ha förekommit.

Kanske skulle vissa åtgärder anses som ingrepp i individens frihet. För att om möjligt rädda några av dessa vilsekomna måste dock något göras. Kommunala myndigheter, anstalter och ansvariga borde inte sända sina klienter till storstäder, även om dessa själva önskar det, såvida inte samråd skett med huvudstadens myndigheter och åtgärder vidtagits för anskaffande av arbete och bostad samt ordnande av tillsyn. Möjlighet borde ges att omhändertaga och hemsända sådana personer, därest de utan tillstånd återvände till Stockholm.

Vi hemställer att Kungl. Maj:t ville låta utreda frågan om åtgärder ägnade att i möjligaste mån förhindra att sociala eftervårdsfall av olika kategorier söker sig till storstadsområdena.

Sammanfattning

Med stöd av det ovan anförda i fråga om åtgärder för att hejda utvecklingen på kriminalitetens område får vi föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa,

A. om samordnande åtgärder för ungdomens undervisning om lagar, brott och brottspåföljder i samverkan främst mellan skola och polis,

B. om undersökning av möjligheterna att i större utsträckning engagera ungdomsorganisationerna i det brottsförebyggande arbetet,

C. om förslag till officiellt, plastinbakat legitimationskort att företes vid utkvitterande av penningmedel å post- och bankinrättningar etc. för att minska det stora antalet check- och postbedrägerier,

D. om anordnande av en rekryteringskampanj för att få flera frivilliga övervakare till sociala eftervårdsfall,

E. om förslag till bättre avvänjnings- och vårdåtgärder för narkotikamissbrukare,

F. om utredning i syfte att för de eftervårdsfall av olika kategorier, som särskilt söker sig till storstadsområdena, skapa ökade förutsättningar när det gäller bostad och arbete i ur social synpunkt lämpliga miljöer.

Stockholm den 24 januari 1964

<i>Eric Nelander</i>	<i>Ake Zetterberg</i>	<i>Erik Larsson</i>
<i>Märta Boman</i>	<i>Einar Rimmerfors</i>	<i>Oskar Lindkvist</i>
<i>Yngve Hamrin</i>	<i>Arne Magnusson</i> i Nennesholm	<i>Daniel Wiklund</i>
<i>David Svenungsson</i>	<i>Ove Nordstrandh</i>	<i>Augustinus Keijer</i>
<i>Arvid Nilsson</i> i Lönsboda	<i>Ruth Forsling</i>	<i>Carl Eric Hedin</i>
<i>Stig F. Hansson</i>	<i>Henning Carlsson</i> i Huskvarna	<i>Axel Gustafsson</i>
<i>Hans Nordgren</i>		<i>M. Berglund</i>